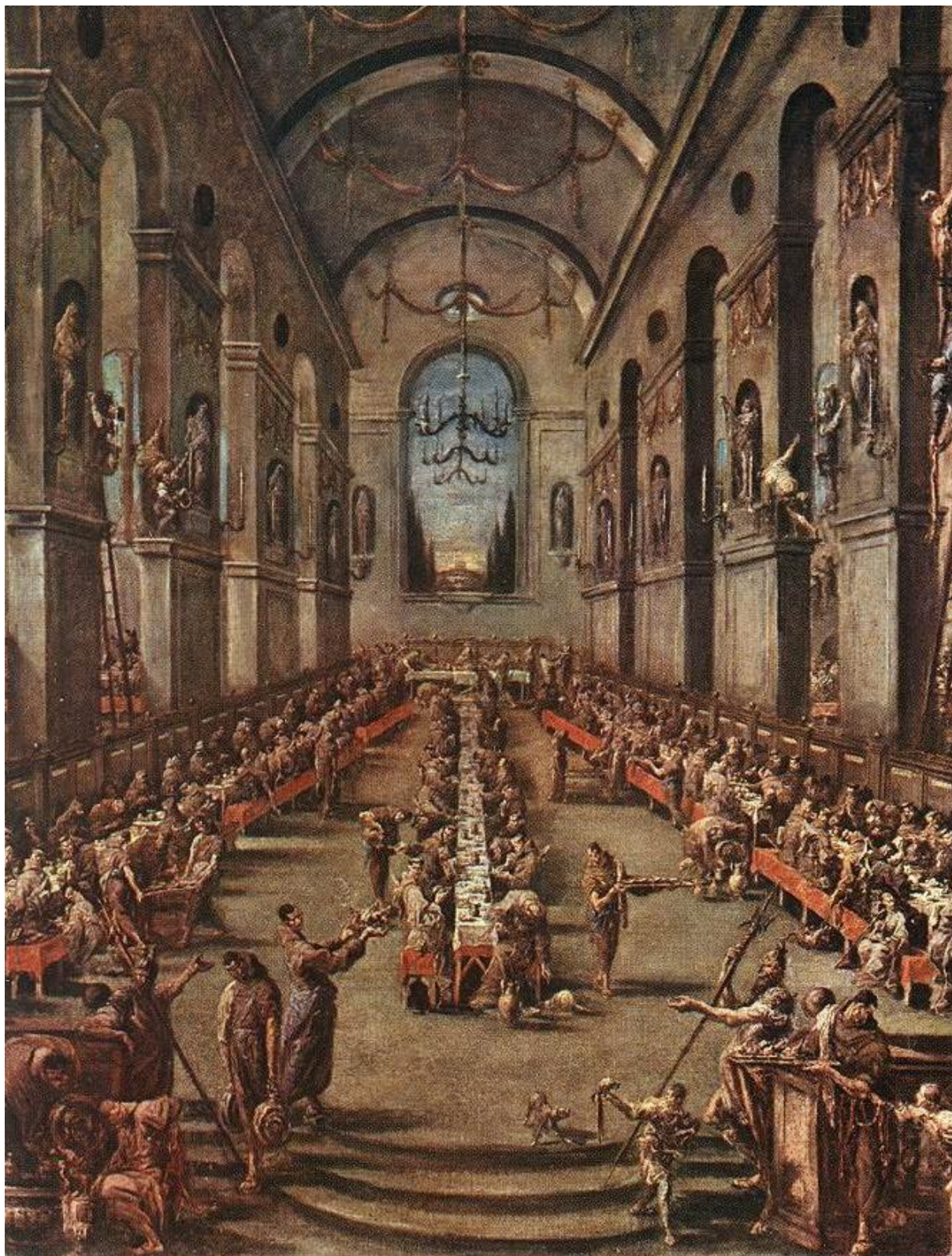

refektár - spoločná kláštorňá *jedáleň*, zvyčajne dvojloďová *hala* pri *ambite* na náprotivnej strane *kostola*, v blízkosti *lavatoria*; vo vyvýšenej časti refektára umiestené *lektórium*; pozri *remter*; *Nasýtenie piatich tisícov/Rozmnoženie chleba a rýb*, *Posledná večera*, *Svadba v Káne Galilejskej*; *kláštor*, *remter*

https://www.google.sk/search?q=monastic+kitchen&espv=2&biw=1850&bih=995&tbm=isch&tbm=isch&source=univ&sa=X&ved=0CCoQsARqFQoTCO-Ert66rsgCFUaULAodas0NmA&dpr=1#tbm=isch&tbs=ring%3ACU5A5Le23slHIjgk7_1f0gJYJr7up11AeNZMzD9q_1Yik4IskWzbNPagFLT8sFIEP_1WCfheBxvjb3qK92oR7VyGywV4ioSCSTv9_1SAlgmVEdF1IH4xggI7KhIJu6nXUB41kzMRXzYpGP-ctPsqEgkP2r9iKTgiyRHTnf7UuB7-7SoSCRbNs09qAUtPEXEudhfLfHdqKhIjywWUQ_19YJ-ERxGynmonqbT8qEgl4HG-Nveor3RHPcfQkoEGxJioSCahHtXibLBXiEVjzHEX6mkJA&q=monastic%20kitchen

A. Magnasco: Bratia observanti v refektári (1736-1737)

referát - Baleka v súvislosti s heslom *recenzia*: pre kritiku kníh (*monografie, memoáre/pamäti, denníky*) sa prevažne používa termín *referát*; v súčasnosti sa pokladá referát (výstavy, knihy) iba za informáciu, správu, ktorá zoznamuje s uverejneným dielom, jeho náplňou a obsahom, ale nerozoberá ho ani ho nehodnotí; za hodnotiacu kritiku je považovaná *recenzia*; pozri *kritika výtvarného umenia*

reflexívny - súvisiaci s reflexom (odpoveď organizmu na vonkajšie podnety; odraz svetla); tiež vo význame mimovoľný, neuvedomený

reflektívny - 1.premýšľavý, *reflexívny*
2.založený na reflexe

reflektor - pozri svetlo, osvetlenie

M. K. Čiurlionis: Reflektory (1906)

reformácia - hnutie za obrodu kresťanskej cirkvi v 16.st. namierené proti katolicizmu (pozri veľká neviestka babylonská); na čele reformačných prúdov M. Luther, J. Kalvín, U. Zwingli

pozri husiti, Jednota bratrská; obrázkový hárok, leták, plagát, obrazoborectvo, perpendikulárna gotika, ilustrácia česká, plenár; protireformácia, protestantizmus; Erasmus Rotterdamský, M. Luther, Arnold z Brescie, J. Hus; prijímanie pod obojakým spôsobom; apokalypsa (Hall); antiklerikarizmus; pápežská pyramída

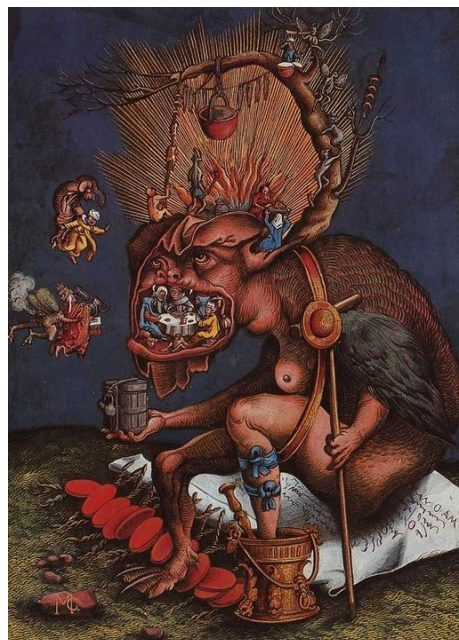
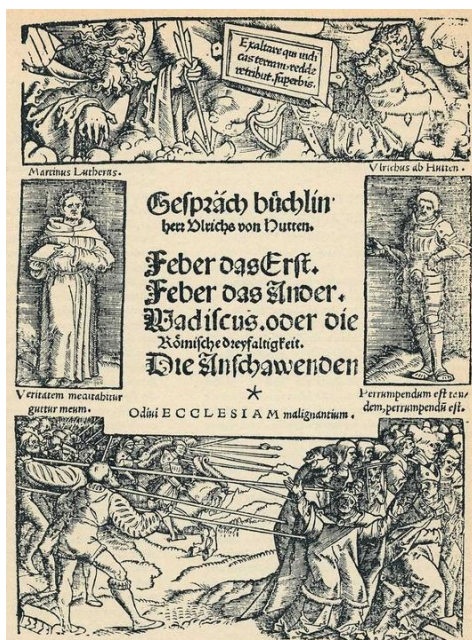
http://en.wikipedia.org/wiki/The_Reformation_and_art

<http://www.uni-due.de/collcart/es/sem/s26/material-ps/bilder-klein.htm>

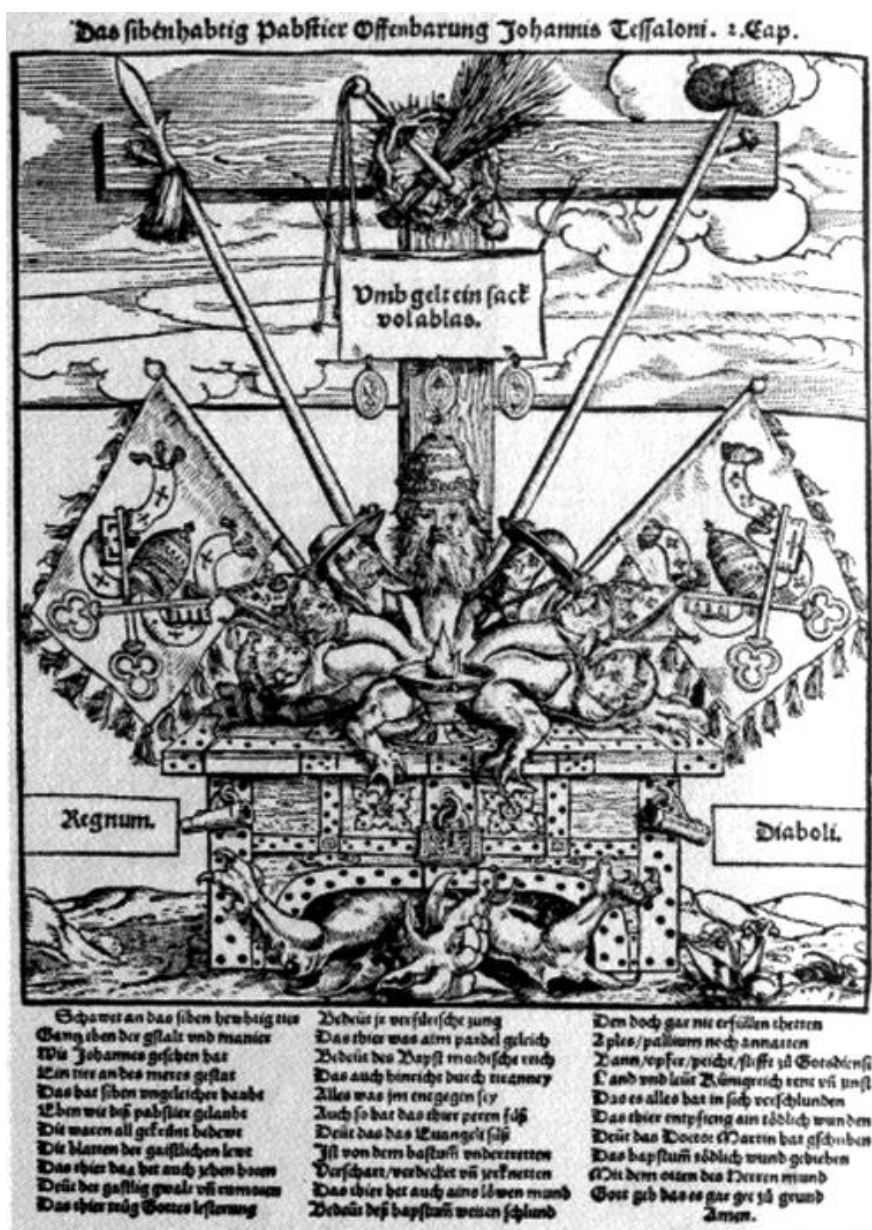
<http://www.uni-due.de/collcart/es/sem/s26/material-ps/bild04.htm>

<http://de.wikipedia.org/wiki/Reformationsdialoge>

http://www.google.sk/imgres?imgurl=http://farm4.staticflickr.com/3114/5712379767_e57538009e_z.jpg&imgrefurl=http://www.flickr.com/photos/58558794@N07/5712379767/&h=640&w=483&sz=242&tbid=hAj70k_vb_tezM:&tbnh=98&tbnw=74&zoom=1&usq=fG5xtUnHEJqi8QYdBE6gZ2Qs90o=&docid=-p-SKdhVedLIMM&sa=X&ei=Gwy0UbHkJYa6hAeKm4GgDw&sqi=2&ved=0CFAQ9QEwBw&dur=374

Titulná strana k Huttenským rozhovorom (brožúra so štyrmi drevorezmi H. Baldunga, 1522)
M. Gerung (?): Satira na katolíckeho duchovenstva (farebný drevoryt, pred 1536)

Anonym: Sedemhlavá pápežská šelma (farebný drevoryt, 1530)

L. Cranach st.: Rímsky pápež ako osol (drevoryt, 1557)

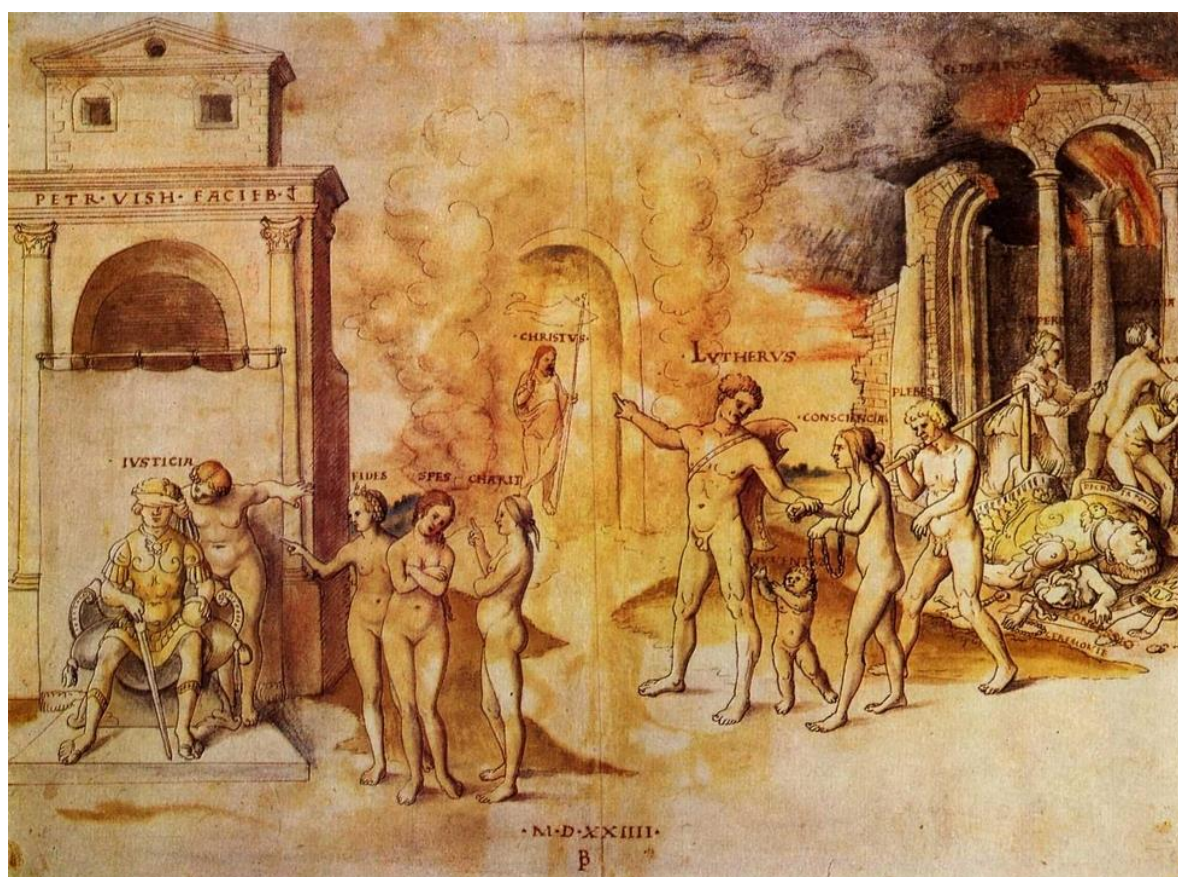
J. Androuet z Hoop: Charentonský chrám (1607)

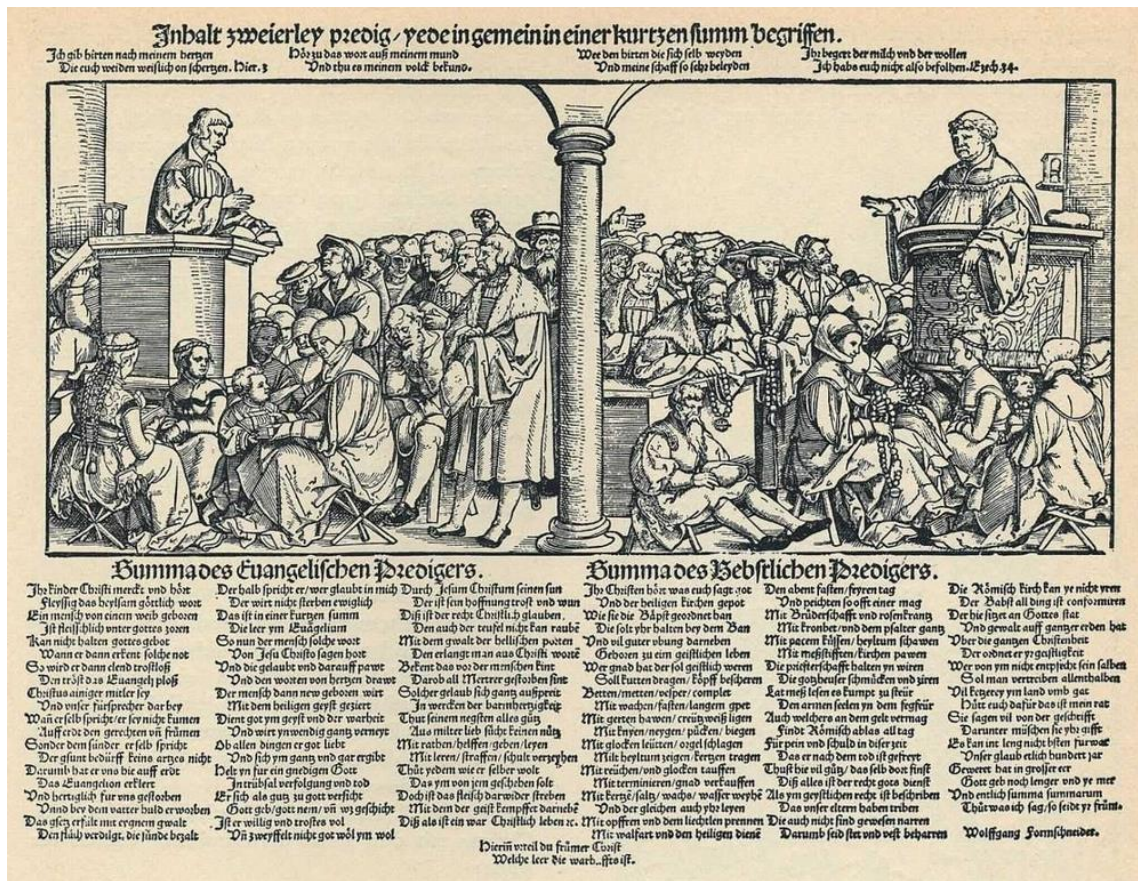
H. Sachs: Die Wittenbergisch Nachtigall (Wittenbergišký slávik, titulný list, 1523)

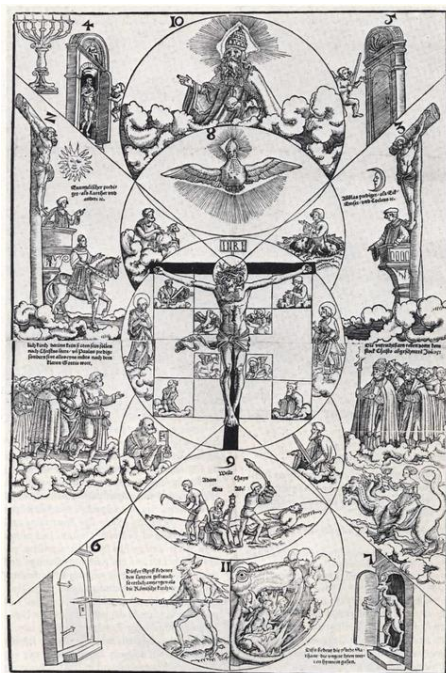
Pečatidlo teológie a filozofickej fakulty Univerzity v Duisburgu (1655)

P. Vischer Ml.: Alegória - Vítazstvo reformácie (perokresba, 1524)

G. Pencz, H. Sachs: Protestantké a katolícke kázanie (1529)

Starý a nový kostol (drevoryt, 1524)

L. Cranach St.: Proti pápežstvu v Ríme, založeného diablom (titulná strana, 1545)

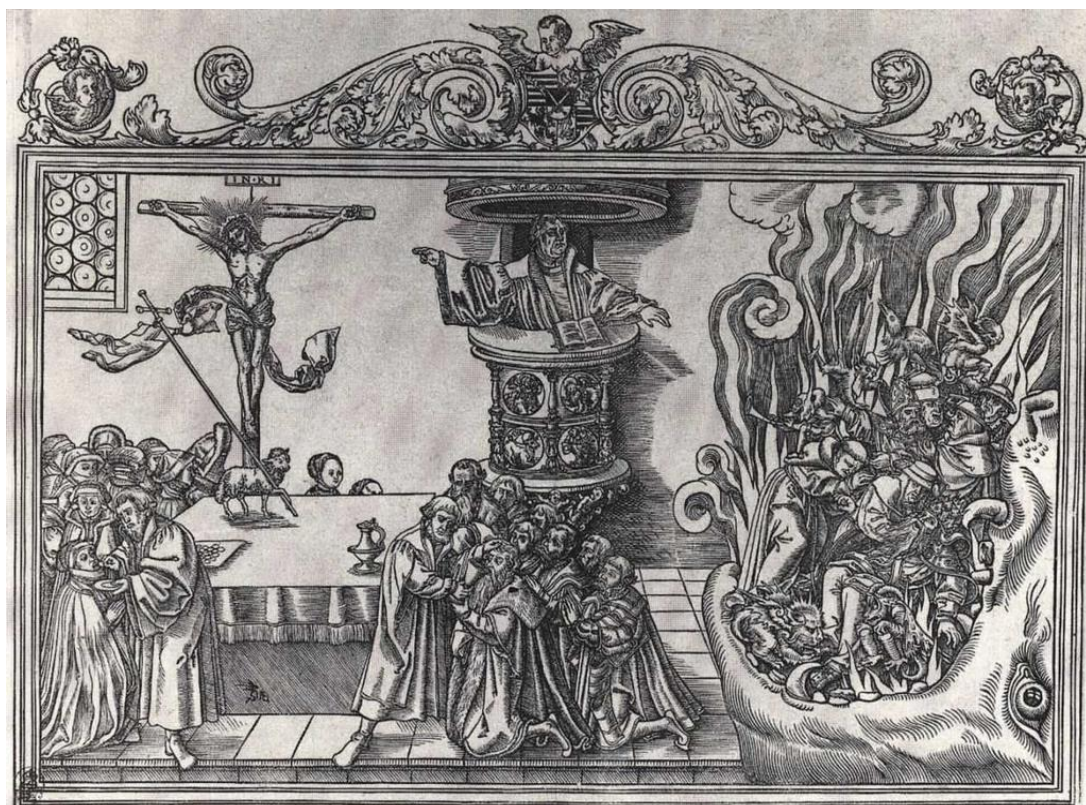

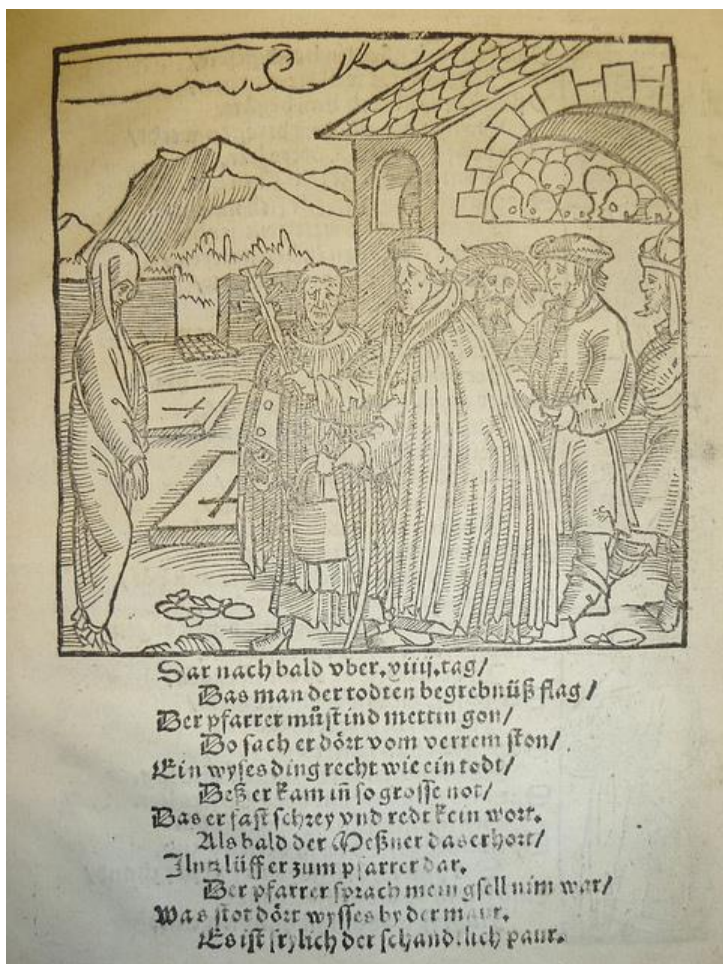
Johann Aurifaber: Kolokviá alebo večerné prejavy doktora Martina Luthera (titulná strana spisu, 1567)

H. S. Behan: Ein neuer Spruch, wie die Geistlichkeit und etliche Handwerker über den Luther klagen (Nový verdikt duchovenstva a niektorých remeselníkov na Lutherove sťažnosti, okolo 1524)

L. Cranach ml.: Falošná a pravá cirkev (drevorez, 1546)

Rímsko-katolícky kňaz a kostolník sympatizujúci s Lutherom spolu s niekoľkými priateľmi sú konfrontovaní s duchom, o ktorom kňaz verí, že je to nedávno zosnulý Karsthans (drevoryt, nakladateľ Pampilus Gengenbach, Bazilej)

Ein schöner Dialogus von
Martino Luther/vñ der geschickte Bot
schafft auß d' Helle die falsche geyst
lichkeit vñ das wort Gots belan/
gen/gantz hübsch zů lesen.

Anno. M. D. XXij.

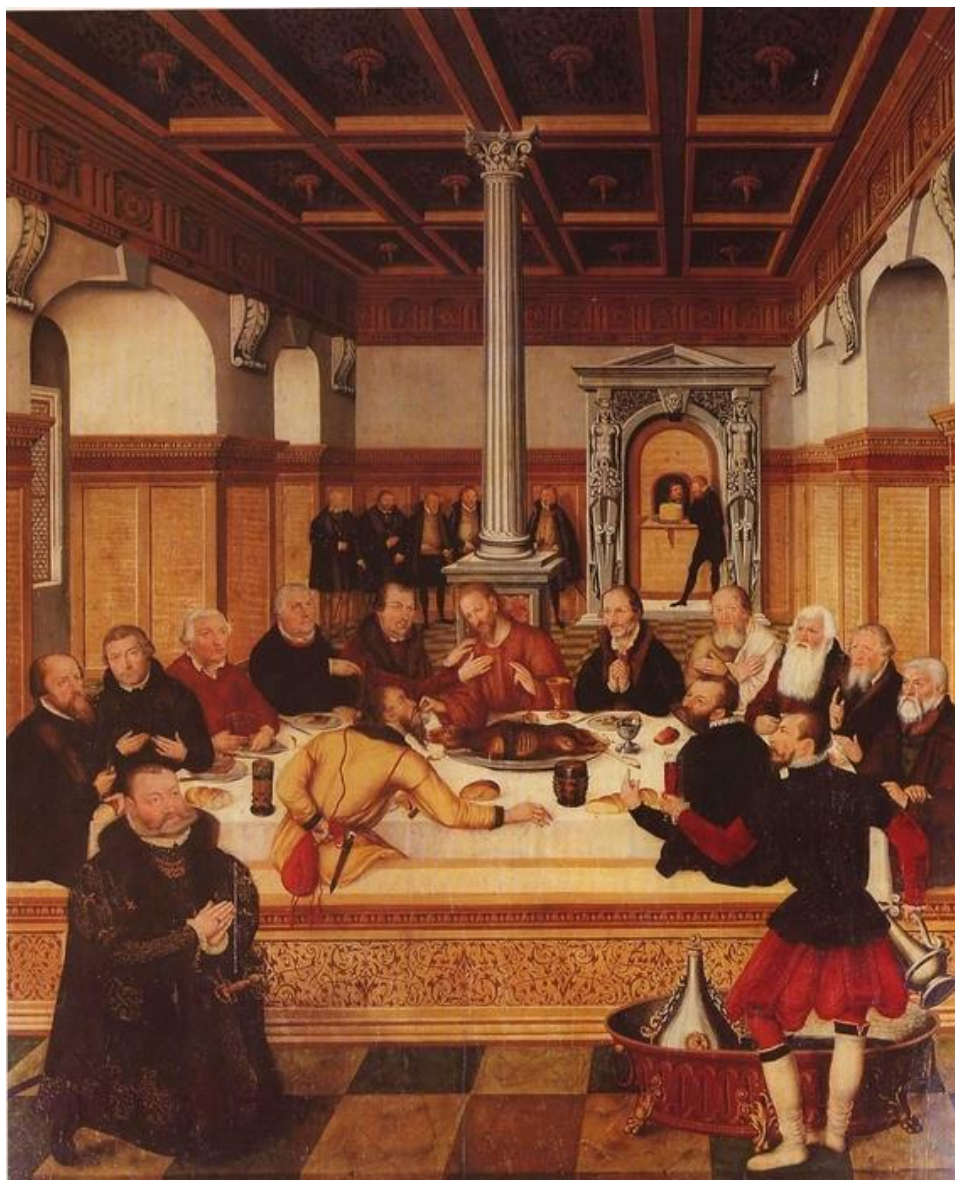
P. Gengebach (tlač): Erasmus Alberus prinášajúci správu z pekla (Titulná strana Lutherových „Pekných dialógov“, 1523)

Ch. Froschauer (tlač): Boží mlyn (1521)

L. Cranach Ml.: Epitaf kniežaťa Johanna Friedricha Saského a jeho rodiny (stredný panel triptychu s alegóriou Nového zákona: Živý kríž, Ukrižovanie, M. Luther so skupinou reformátorských osobností, 1555)

L. Cranach Ml.: Večera reformátorov (1565)

reformované cnosti - pozri *Cnosti a Neresti*

refugium - v úzkom význame opevnené miesta, *hradiská*, do ktorých sa uchýľovalo obyvateľstvo aj s dobytkom v prípade nebezpečenstva

regata - preteky veslárskych, plachticových, motorových *lodí*

J. Heintz II : Regata na Canal Grande v Benátkach (1678)

régence/regence style - z franc. *regence* – „vláda“

-francúzsky barok v rokoch 1715-1722, príp. 1700-1730 (regentská vláda Ľudovíta Filipa Orleánskeho) anticipujúci *rokoko*; vyznačuje sa jemnými dekoratívnymi formami; hlavným predstaviteľom A. Watteau; časovo súvisí v *anglickej architektúre* s *georgiánskym štýlom*; predchodca *Louis Quize*; pozri *boiserie*, *páska*; J. Carraud

Baleka: termín označujúci slohovú obmenu neskorého francúzskeho *baroka* (porovnaj *barokový klasicizmus*), ktorý v užšom zmysle zahrnuje vládu Ľudovíta Filipa Orleánskeho (1715-23); v širšom význame zahrnuje umenie približne už od 1700-1730; vývojové premena barokového názoru sa charakterizuje ako reakcia na veľký sloh (*grande style*) Ľudovíta XIV. (pozri *Louis Quatorze*); proti nemu postavil *regence* dekoratívnosť inšpirovanú v architektúre a umeleckom remesle (*nábytok* apod.) niektorými renesančnými prvkami; rozvíjal ďalej barokové fantazijné zložky (napr. *iluzívnosť*) a vytvoril tak *tvaroslovie*, v ktorom prevládalo menšie meradlo, detail, ľahkosť, krivka (J.Bérain, C.Audran); dôležité bolo nové, nie kozmické poňatie prírody (pozri *heroická krajina*) ale osobné a intímne čítanie prírody (*chinoserie*); umenie tohto obdobia (považované za prvú fázu *rokoka*) vyjadrovalo životný pocit francúzskej aristokracie a horných meštianskych vrstiev, prenášaných na motívy mytologických príbehov alebo námety vyjadrujúce túžbu po šťastnom svete (A.Coypel, J.B.Lemoyne, A.Watteau); na *régence* nadviazalo obdobie tzv. *Louis Quinze*

Dudák: francúzske rané rokoko (1715-23); rokokoštýlové obdobie vo Francúzsku v rokoch 1715-23; štýl nazvaný podľa regentskej vlády Ľudovíta Orleánskeho (neskorší kráľ Filip II.Orleánsky) za maloletého Ľudovíta XV.; bolo prechodným štýlom medzi vrcholným, tzv. *prísny barokom* (pozri *Louiz Quatorze*) a raným rokocom (pozri *Louis Quinze*); v období regenstva sa prísne barokové formy uvoľňovali, členenie stien nadobúdalo elegantnejšie podoby (najmä použitie *pilastrov* namiesto *stĺpov*); typické bolo vyhýbanie sa silným kontrastom, prednosť mali

harmonické prechody (napr. prechod medzi stropom a stenou sprostredkoval *fabion*), objavil sa ornament *mušle* a *rokaj*; významní predstavitelia: architekti J.Aubert, P.Lepautre, R. de Cotte

Koch: upätá pompéznosť, neprirodzený ceremoniál, nezdravé podmienky bývania v preplnených *Versailles* prinútili šľachtu na počiatku 18.st. k úniku do *mestských palácov* (tzv. *hôtel*); šľachta viedla neheroický, prirodzenejší spôsob života:

- pohodlná účelnosť objektu: tzv.*maison entre cour et jardin*
- pôdorys s obľubou vo tvare U, čestné nádvorie (pozri *cour d'honneur, kurdotiér*) uzatvorené do ulice
- skromné *klasicistické* priečelie (pozri *barokový klasicizmus*)
- vonkajšie *schodisko* na záhradnej strane vedie cez vestibul do *sály*
- galéria v *jednom z oboch krídiel*
- intímne obytné miestnosti bez *pilaistrov*, stĺpov a antického *kladia*, namiesto toho jemný *dekór*; stena sa skladá z radu úzkych jednotlivých prvkov do výšky miestnosti: dvere so *supraportou*, okná, krb so zrkadlom, *táľované* stenové polia (tzv. *panneaux*); tieto prvky obklopené zakriveným, jemne prepletaným lištovým orámovaním (tzv. *boiserie*); stenové polia pomaľované idylickými záhradnými, divadelnými a čínskymi motívami (*chinoserie*) v pastelových farbách, alebo zaplnené *groteskami*
- vysoké krbové zrkadlá hore ukončené zakrivenou, neskoršie kruhovou krivkou a jemnou rámovou lištou
- rastúca obľuba mušľových foriem, naturalistického listového a kvetinového ornamentu (pozri *listie, florálny*) a predovšetkým zdôraznená asymetria označujúca prechod k *rokoku*
- strop so štukovými *arabeskami* z *girland*, prepletenými pásmi, tiež v monochromatických pastelových farbách, alebo už od 1700 iba s centrálnou *rozetou*

regence style - *régence*

regency style - z angl. regency – „vláda“

Koch: slohová fáza *anglickej architektúry* medzi *georgiánskym* a *viktóriánskym* slohom v rokoch 1790-1830, v období "regentstva" princa z Walesu (neskoršieho kráľa Juraja IV.) v rokoch 1811-1820

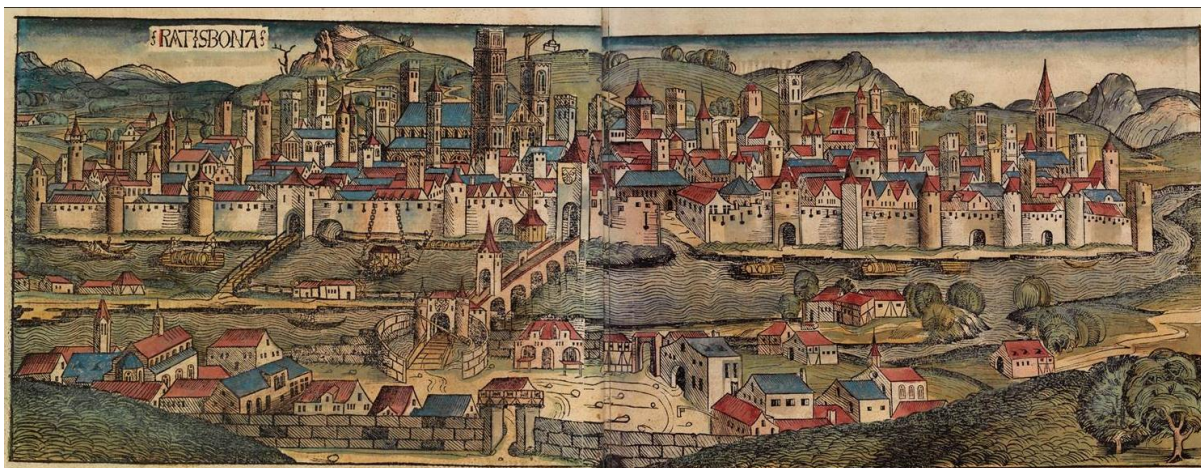
Baleka: tiež regency period; v užšom význame výtvarný názor anglického umenia doby 1811-20, keď bol George IV. princom regentom; v širšom význame zahrnuje aj dobu jeho vlády v rokoch 1820-30; umelecká tvorba tohto obdobia podmienená a ovplyvnená rozmachom priemyslu, ktorý zasiahol predovšetkým architektúru aj poňatie jej *interiéru* (obchodného, bytového); do tohto obdobia spadá rozmach krajinomalby (J.Crone, J.Constable, W.Turner; pozri *intimizmus*); na ňou sa oneskoril *portrét*, stále podmienený názorom 18.st. (T.Lawrence); sochárstvo tohto obdobia sleduje striedme klasicistické predstavy (M.C.Wyatt, W.Behnes); sociálne dôsledky industrializácie krajiny odrážala sociálna a moralizujúca *grafika* (J.Gillray, G.Cruickshank); od termínu regency style sa líši termín francúzskeho *régence style* označujúci prípravné obdobie francúzskeho rokoka

regenerácia - pozri *včela; atribúty, symboly, alegórie a prirovnania*

regenerácia pamiatky - Baleka: v *pamiatkovej starostlivosti*: komplexná umelecká, technická, materiálová, funkčná a iná obnova pamiatky a jej začlenenie do života; čiastočne sa prekrýva s termínom *reanimácia*; pozri *pamiatka*;

regeneračná metóda - pozri *pamiatková starostlivosť: regeneračná metóda*

Regensburg - čes. Řezno; pozri *regensburšká knižná mal'ba; Nemecko*

M. Wolgemut, W. Pleydenwurff: Regensburg (kolorovaný drevoryt, Norimberská kronika, 1493)

A. Altdorfer: Víťazstvo Karola Veľkého nad Avarmi v Regensburgu (1518)

regensburgská knižná maľba - otorská knižná maľba kláštora v nemeckom *Regensburgu*, v ktorej splyývajú antické (*byzantské*) motívy so staršími prvkami írsko-škótskej maľby (pozri *anglo-írske umenie*); pozri *kódex Vyšehradský*, *otonské umenie*

regent Style - regency style

Regin - v starej nórcine Reginn; tiež Regan; v *severskej mytológii* (*Völsunga sága*, neskoré 13.st.) je Regin synom škriatka *Hreidmara* a pestúnom *Sigurda*; jeho bratmi boli *Fafnir* a *Otr*; keď boh *Loki* omylom zabil *Otra*, cez deň premeneného na vydru, *Hreidmar* požaduje ako odškodné zlato, ktoré by naplnilo kožu vydry a ešte ju pokrylo zvonku zlatom; *Loki* vezme zlato a najmä magický

prsteň *andvarinaut* škriatkovi *Andvarimu*, ktorý ho preklína a najmä prsteň *andvarinaut* (pozri *Andvariho kliatba*); *Fafnir* zabil svojho otca, ktorý s nechcel o zlato deliť so synmi a nakoniec sa premenil na nenásytného draka, ktorý na Gnitaheydskom poli strážil svoj poklad; Regin, ktorý nedostal nič, utiekol a vzal so sebou meč *Ridill*; dal sa najať ako kováč na Hyalpreku, na dvore kráľa Toda a stal pestúnom jeho syna Sigurda; naučil ho veľa jazykov, šport, *šach* a *runy*; Reginn ovládal všetku múdrosť a obratnosť rúk; z bratov on jediný mal schopnosť pracovať so železom, rovnako ako striebrom a zlatom a on robil veľa krásnych a užitočných vecí; Regin rôznym spôsobom provokoval Sigurda a poškodzoval jeho postavenie v kráľovstve; nahováral Sigurda, aby si požiadal o koňa; Sigurd hľadal radu u starého muža v lese a ten mu ukázal, ako dostať koňa, ktorý je potomkom *Odinovho* osemnohého koňa *Sleipnira*; Regin povedal Sigurdovi mu o svojom pôvode a podnecoval ho k zabitiu Farnera a krádeži zlatého pokladu; Sigurd povedal svojmu vychovávateľovi, nemôže sa dostať dračí poklad predtým, než pomstí smrť svojho otca Sigmunda; Sigurd žiadal najlepší meč; dvakrát Regin koval ostrie meča a dvakrát ho Sigurd zlomil; tretíkrát Sigurd priniesol Reginovi kusy meča *Gram* svojho otca; Regin meč opravil a doniesol Sigurdovi, ktorý ho vyskúšal. Sigurd meč otestoval a bol s ním spokojný; Regin poradil Sigurdovi, ako zabiť draka; mal vykopať jamu na ceste, sedieť tam s mečom a čakať, kedy drak pôjde k vode; potom ho zabiť; dúfal, že Sigurd sa utopí v dračej krvi; Sigurd ale išiel za starým mužom a ten mu poradil, aby vykopal kanál, z ktorého bude krv odtekať; Regin bol od nich ďaleko a nepočul, o čom sa rozprávajú, lebo čakal ďalej od bitky v zálohe; keď Sigurd draka zabil, Regin sa napil dračej krvi, vyrezal mu srdce svojím mečom *Ridill* a išiel spať; za trest Sigurd srdce upiekol; keď sa ho dotkol, popálil sa a vložil si prst d úst; keď sa mu Fafnirova krv dostala na jazyk, začal rozumieť reči vtákov; tí ho varovali, že ho chce Regin zabiť; Sigurd odrezal hlavu Reginovi (porovnaj príbeh *Mimiho* a *Siegfrieda* vo Wagnerovom *Prsteni Nibelungov*); „**Thidrekssaga**“ (13.st.) podáva trochu iný príbeh: Reginn vystupuje ako drak, Mimir ako jeho brat a nevlastný otec *Sigurda*, ktorý sa ujme dieťaťa potom, čo ho jeho matka Sisibe, podozrievaná kráľom *Sigmundom* z cudzoložstva, porodí v lese a pustí po prúde v krištáľovej nádobe; keď Sigurd vyrastie v svojhlavého človeka, Mimir požiada brata, draka Regina, aby ho zabil; ale Sigurd zabije draka a potom aj svojho nelojálneho pestúna; príbeh v opernom cykle **Prsteň Nibelungov** Reginnovu úlohu preberá škriatok Mime, brat Albericha; s výnimkou zmeny mien je pravdepodobne inšpirovaný *Thidrekssagou*; príbeh Reginna, Sigurda a Fafnera vo Wagnerovej opere pozorne sleduje text Eddy; pozri *severské škriatkovia*, *niebelungovské tradície*

[https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B5%D0%B3%D0%B8%D0%BD_\(%D1%81%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%8F_%D0%BC%D0%B8%D1%84%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%8F\)](https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B5%D0%B3%D0%B8%D0%BD_(%D1%81%D0%BA%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%8F_%D0%BC%D0%B8%D1%84%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D1%8F))

<https://en.wikipedia.org/wiki/Regin>

Sigurd saje dračiu krv z palca (reliéf z dverí z Hylestadského dreveného kostola, 12.-13.st.)

Regina coeli - lat. názov pre *Máriu Kráľovnú nebies*

regina gemmarum - lat. – „kráľovná kameňov“; pomenovanie *diamantu* pre jeho žiarivosť

Regina Pecunia - lat. – „kráľovná peňazí“; alegorický motív jednej z *nerestí*; pozri *peniaz*, *bankár*

P. Galle podľa M. van Heemskercka: Pauer, Latrocinium, Regina Pecunia, Stulticia, Invidia, Pandémia, Furtum (rytina zo série alegorických motívov, 16.-17.st.)

regionalizmus – v architektúre: *www*: regionalizmus alebo lokálny štýl je tendencia v architektúre, úsilie o zachovanie krajovej svojbytnosti (aj v kultúre) od 60. rokov 20.st.; termín regionalizmus vyjadruje tendenciu architektúry 60. rokov 20.st. prispôbovať stavbu miestnym podmienkam; reaguje na *internacionálny štýl* a jeho univerzálnosť architektúry, ktorá dáva prednosť všeobecným racionálnym princípom pred konkrétnymi potrebami užívateľov architektúry a je vytváraná nezávisle od klimatických a spoločenských podmienok; aj v rámci urbanizmu sa kladie veľký dôraz na identitu miesta, dominanty, akcenty, dáva sa prednosť domácejmu priestoru; Rastie záujem o *genius loci*, záhradnú architektúru

www: miestny charakter architektúry sa prejavoval takmer v celom priebehu vývoja ľudstva; počas svojho dlhého vývoja však tradičná architektúra nadobudla obrovské množstvo foriem a hmotných a duchovných hodnôt, dimenzií a vzťahov; regionálny charakter architektúry zotrval aj vo výrazne slohovotvorných obdobiach, pretože sa aj v rámci všeobecných slohových pravidiel uplatňovali lokálne charakteristiky; sloh sa považoval za organický a mohol sa vyvíjať; s nástupom 19.st. získala prevahu rigorózna, prísna, klasifikácia slohov, ktorá viedla k historickému *purizmu*; ten mal za následok nerešpektovanie miestnych prejavov a nakoniec aj unifikáciu stavieb; regionalistické prejavy boli považované za narušenie slohovej čistoty; mnoho architektov si uvedomilo, že nevšímajúc si konkrétnych ľudských potrieb v prospech slohu produkuje menej hodnotné stavby a snažilo sa nájsť si vlastnú cestu spojenia miestnych tradícií a formálnych princípov modernej architektúry

-mimo architektúru pozri *synchronizmus*

Oscar Niemeyer: Múzeum súčasného umenia v Rio de Janeiro

Carrilho da Graça a Adam António da Fonseca: Pavilón vedomostí - Ciencia Viva (Portugalsko)

regionalizmus (art) -

[http://en.wikipedia.org/wiki/Regionalism_\(art\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Regionalism_(art))

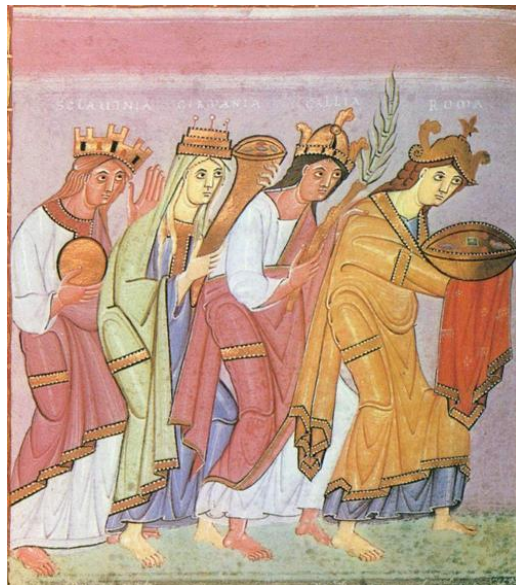
regionálny štýl - štýl regionálny

regióny Ázie - ázijské regióny

registre - kompozícia z pásov radených nad sebou a oddelených čiarou (*egyptské umenie*); pozri *perspektíva pásová*

Registrum Gregorii -

<http://butterfield-reignbeau.blogspot.sk/2010/08/obrazki-z-matury.html>

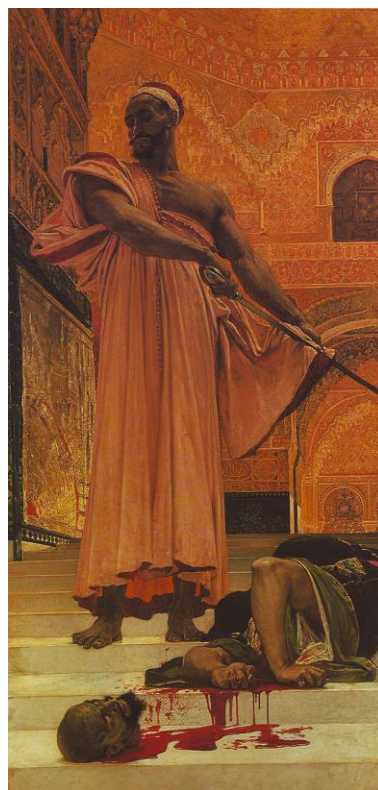
Zvestovanie Panne Márie (Registrum Gregorii, 985)
Klaňanie troch kráľov (Registrum Gregorii, 985)

Regnault Henri - (†1871); francúzsky maliar, *orientalista*

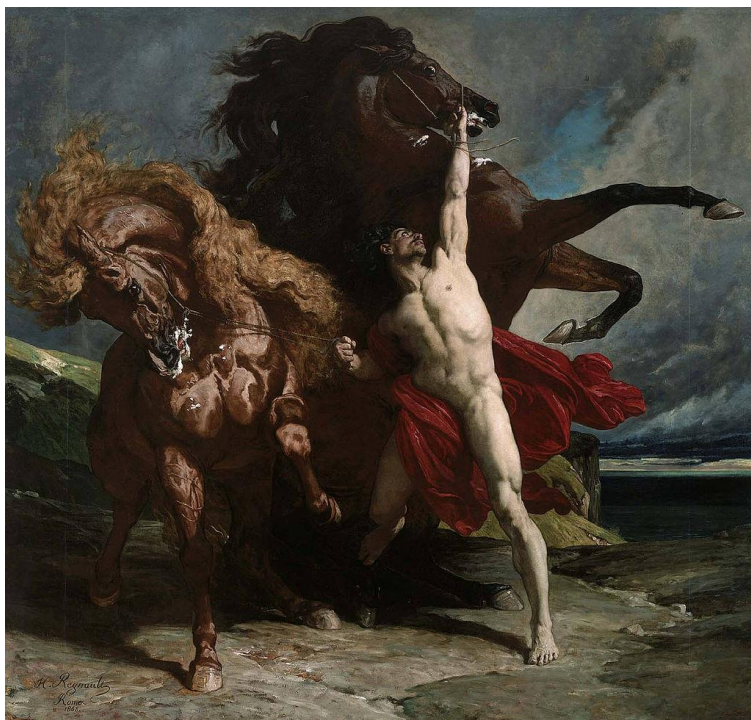
http://fr.wikipedia.org/wiki/Henri_Regnault

<http://fr.wikipedia.org/wiki/S%C3%A9farade>

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Henry_Reynault_Salom%C3%A9_1870_Metropolitan_Museum_of_Art.JPG

H. Regnault: Salome (1870)
H. Regnault: Poprava bez súdu za maurských kráľov Grenady (1870)

H. Regnault: Automedon (1868)

regola - tal. termín; pozri *maniera*

Regula - dielo *Benedikta z Nursie*, napísané v kláštore Monte Cassino; svojimi kvalitami sa začala uznávať ako základný ak nie jediný rehoľnícky zákonník západnej Európy; dielo dobre poznali po celej *Galii* v 6.-7.st.; svoje dominujúce postavenie v ríši získala až keď panovnícke nariadenia r.743, 754 a 757 uzákonili jej povinné dodržiavanie; zdá sa, že v samotnom Taliansku s výnimkou Monte Cassina bola málo známa až do 10.st., keď opátstvo *Cluny* vykonalo reformy v kláštoroch v Ríme a inde; pozri *dielo literárne*

regulae - doštičky s radom šiestich *kvapiek/guttae* umiestené pod dórske *architrávy* v mieste *triglyfov*; pozri *taenia*

regulus - lat. – „malý kráľ“; v stredovekom *bestiári* iný názov pre *baziliška*; zobrazenie *baziliška* s korunou na hlave; pozri *hadí kráľ*